

Jonas Lucas Christys prædiken 13. søndag efter trinitatis

Taler

Jonas Lucas Christy
Sognepræst

Dato

3. september 2023

Sted

Lindevang Kirke,
Frederiksberg

Hvad skal jeg gøre? Hvem er min næste?

Vi har lige hørt den berømte - og berygtede - beretning om den barmhjertige samaritaner. Historien om at hjælpen nogle gange kommer fra en fremmed og uventet kant. Lignelsen, der lyder som et eventyr, er berømt, fordi mange mennesker kender den. Og berygtet fordi den kan tolkes politisk:

Det kunne fx være i forhold til klimakrisen. Hvem er det, der har slået kloden til plukfisk, så den ligger såret på vejen og bløder? Hvem lukker øjnene og går forbi? Hvem får medynk? Hvem gør noget? Hvem hjælper?

Fortællingen om den barmhjertige samaritaner, som evangelisten Lukas selv har fundet på, er både eventyrligt enkel og forunderligt flertydig. Den handler om, hvem Gud er, og hvad næstekærlighed er.

Hvad skal jeg gøre? spørger den lovkyndige. Og den lovkyndige er ikke en mystisk mand fra en fjern fortid.

Han er et billede på vores frygt og længsel. Den lovkyndige... det er dig og mig! Det er dig og mig, der hver især spørger Gud - og dermed også os selv: Hvad skal jeg gøre? Og: Hvem er min næste?

*

Hvad skal jeg gøre for at være god nok? Det er et meget menneskeligt spørgsmål. På et dybere plan er det også et spørgsmål til Gud.

Hvad skal jeg gøre for at være en god nok far eller mor, søn eller datter, en god

nok søster eller bror, kæreste eller ægtefælle, ven eller kollega, en god nok samfundsborger. Hvad skal jeg gøre for at være... ikke et super godt [sic] - men bare et godt nok - menneske?

Skal jeg én gang for alle prøve på at få sat flueben ved de mange krav, der står på den forbandede to-do-liste? Skal jeg spise sundt, dyrke motion og slukke for skærmen? Skal jeg blive vegetar, sælge bilen og holde op med at flyve?

Skal jeg lytte til det globale firma, der scorer kassen på tøj og gummisko, og som har taget navn efter sejrens græske gudinde, der siger... Just do it! Just do it! Kom i gang! Tag dig sammen! Du ved godt, hvad der skal gøres! Gå du hen og gør ligeså! Hvis du vil være god nok... hvis du vil elskes... så må du komme ind i kampen... så må du arbejde for det... for "man rider som man sadler, man får som fortjent".

Kender du den stemme i sindet, som siger, at du ikke er værd at elske, hvis du ikke anstrenger dig og gør dig umage? Det gør jeg. Men er det Guds stemme?

*

Hvad skal jeg gøre for at være god nok? Der bor også en anden stemme i sindet. Og den siger ikke: Just do it! Kom i gang! Tag dig sammen! Den anden stemme er nemlig mere til Beatles end til Nike, så den siger:

Let it be! Let it be! Let it be! Du behøver ikke at gøre noget. Du er elsket som den, du er. Der er ingen krav, som du først skal leve op til, før du er værd at elske.

Den lille nyfødte pige i vuggen og den gamle dame på plejehjemmet, kan ikke gøre ret meget andet end bare at være til, mens den erhvervsaktive kvinde med karriere, partner og børn har mange flueben, der skal sættes, og mange kampe, der skal kæmpes. Og midt i kampen glemmer hverdagens helte let taknemmeligheden og glæden over bare at være til.

Der er en tid til at knokle. Og der er en tid til at slappe af. Og det var ikke et bibelcitater, selvom det lød sådan...

Giv dig selv tid til at nyde lyset, luften, farverne. Bare det at være til.

Jamen, skal jeg så slet ikke gøre noget? Skal jeg bare ”sidde på en bænk” og ”se havet slå ind over molen”?

Jo, jo, siger den anden stemme, du må da hjertens gerne gå hen og gøre ligeså. Du må gerne have kilometerlange to-do-lister og gøre alt muligt, der er godt - både for klimaet, for andre og for dig selv, men det er ikke derfor, på grund af alt det gode, du gør, at jeg elsker dig.

Jeg elsker dig på forhånd, ubetinget, det vil sige: Også selvom du ikke lever op til dine egne og andres forventninger, selv hvis ingen af dine vindmølleprojekter bliver til noget, selv hvis du flyver på charterferie og spiser oksekød, bliver skilt, arbejdsløs eller syg, så elsker jeg dig stadigvæk, og altid allerede - sådan som en far - eller mor - elsker sin søn - eller datter.

*

Men hvad skal jeg så gøre? Skal jeg lytte til den første stemme, som siger: Just do it! Kom i gang! Tag dig sammen! Eller skal jeg lytte til den anden stemme, som siger: Let it be! Du er elsket, ubetinget, altid allerede.

Tja... det er det komplicerede og vanskelige ved at være menneske i vores vanvittige og vidunderlige verden, at vi lever i spændet mellem at være og at gøre. Nogle gange har vi brug for at høre: Let it be! Andre gange har vi brug for: Just do it! Og begge dele kan der være kærlighed i.

Vi lever mellem “let it be” og “just do it”. Mellem på den ene side at lade stå til, især når vi føler os bange og magtesløse, og på den anden side at gøre noget ved tingene, når behovet for handling presser sig på. Det er også det dilemma, vi står i, i forhold til klimakrisen: Hvad kan vi gøre...? Hver især og som samfund? Og hvad er ude af vores hænder?

Hvor ville det dog være enkelt, hvis vi bare kunne gøre som den barmhjertige samaritaner, samle den lidende planet op fra jorden, hælde olie og vin i sårene, lægge den blå-grønne kugle på ridedyret og bringe den til et herberg, hvor den kunne komme sig og blive helbredt.

Og hvor ville det dog også være enkelt, hvis vi ikke behøvede at gøre andet end at

bede Gud om at udføre et mirakel, denne gang ikke vand til vin, men fx at forvandle en masse CO₂ til ingenting, tænk, hvis den bøn blev hørt, så vi kunne ånde lettere op, og forsætte med at leve og opføre os, som om vi plejer.

Men den komplicerede sandhed er, at vi godt ved, at vi hver især kan gøre lidt, men slet ikke nok, og at vi som land, kan gøre mere, men slet ikke nok, og at de store lande i verden, ikke kan blive enige om at gøre det, der skal gøres.

Det er let at miste modet. Men måske er der et håb på trods. Vi kan bede og tro og håbe på, at selvom det, vi gør, føles som en dråbe i havet, så er det bedre at gøre noget, hver især og som samfund, end at sidde stille med hænderne i skødet. Og samtidig må frygt for fremtiden og angst for undergang ikke kvæle lysten til at leve og glæden ved at være til.

*

Hvem er så min næste? spørger den lovkyndige, og det er selvfølgelig et lusket spørgsmål, en afledningsmanøvre, et forsøg på at vige udenom og slippe for at gøre det besværlige, som situationen kræver af én. Den hopper Jesus naturligvis ikke på. Så den lovkyndige – og vi – får svar på tiltale.

Og det svar, vi får er en eventyrlig fortælling, hvor perspektivet hele tiden skifter, så vi både kan spejle os i den ene, den anden og den tredje person.

Vi kan spejle os i de skyldige, røverne, der slår manden til plukfisk, hvis vi altså tør indrømme over for os selv, at vi også har gjort ting, som vi fortryder og ikke kan gøre om.

Vi kan spejle os i præsten og levitten, der har for travlt og går forbi, for det kender vi godt. Nogle gange orker man det bare ikke.

Vi kan spejle os i den barmhjertige samaritaner, som er et billede på Kristus, for hvem ville ikke gerne være sådan et menneske? Han er jo så god, at man næsten skulle tro, at han kom fra en anden planet.

Og sidst, men ikke mindst, kan vi spejle os i offeret, den, det er synd for, det sårede menneske – eller hvis vi skulle inddrage klimaet igen: den sårede planet - som ligger og lider på landevejen.

*

Hvad skal jeg gøre? Hvem er min næste? Hvem er Gud?

Det fantastiske og krævende ved lignelsen om den barmhjertige samaritaner er, at den hiver Gud ned på jorden. Den lovkyndige vil hellere elske Gud end næsten, for det føles mindre krævende, men den går ikke, for ”ingen træffer livets Gud, mellem fjerne stjernesud”. Du møder Gud i mødet med næsten.

Hvis du vil lære Gud at kende, så skal du lære at elske. Eller som det danske drengekor og kirkekoret synger på latin i dag: ”Hvor barmhjertighed og kærlighed er, der er Gud”. Og kærlighed er mere end en følelse. Det er en relation, hvor vi både tager imod og giver. Nogle gange er det mig, der får chancen for at hjælpe, vise omsorg, være barmhjertig. Og i mødet med den, jeg hjælper, møder jeg Gud. Andre gange er det mig, der ligger såret på vejen og har brug for en andens barmhjertighed, omsorg og hjælp. Og i mødet med den, der viser mig barmhjertighed, møder jeg Gud.

Det fantastiske og krævende ved den kristne tro er, at vi møder Gud i mødet med andre mennesker. Når vi elsker, når vi svigter... når vi går forbi, når vi stopper op... når vi bærer og bliver båret.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kilde type

Digitalt manuskript

Tags

Prædiken

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jonas-lucas-christys-praediken-13-sondag-efter-trinitatis>